मालवणमधले मोरी आणि वाघळी मासे

मरीन फ्लैगशिप्स प्रोग्राम द्वारे उत्पादित

त्रिशा गुप्ता आणि इतर (२०२०). 'मालवणमधले मोरी आणि वाघळी मासे' या पुस्तकाची नवीन आवृत्ती

संकल्पना: गरिमा बोरा, इम्रान समद आणि शॉन डिसूझा

डिझाइन: बरखा अविनाश, देबांगिनी रे आणि गरिमा बोरा

प्रोग्राम प्रमुख: कार्तिक शंकर

अनुवाद: प्रथमेश आंबेरकर आणि गरिमा बोरा

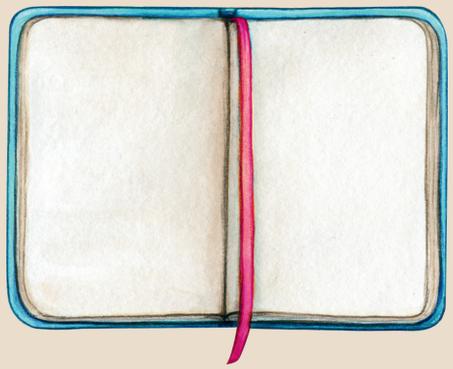

क्षेत्र मार्गदर्शक

अनुक्रमणिका

वापरलेल्या चिन्हां विषयी माहिती

अधिवास

- खोल समुद्राच्या तळाशी
- खोल समुद्रात
- कोरल रिफ संबंधित
- किनाऱ्याजवळच्या पाण्यात/ खडकाळ भागा
- खाडीत तसेच नदीत

वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२

- संकटात असलेली/ अति संकटा
- असुरक्षित/ धोक्यात असलेली

आययूसीएन दर्जा

- LC — असुरक्षित
- VU — संकटग्रस्त
- NT — सन्निकट धोक्यात
- EN — धोक्यात
- CR — अत्यंत धोक्यात
- NOT EVALUATED — मूल्यांकनित नाही

पकडू शकता का?

- हो, पकडण्यास परवानगी आहे
- नाही, पकडण्यास परवानगी नाही

जन्माच्यावेळी लांबी

- मोरीच्या जन्माच्यावेळी लांबी
- वाघळीच्या जन्माच्यावेळी लांबी

जास्तीत जास्त लांबी

- मोरीची जास्तीत जास्त लांबी
- वाघळीची जास्तीत जास्त लांबी

मोरी आणि वाघळी मासे

मोरी आणि वागळी हे मासे समुद्री किनाऱ्याच्या उथळ भागात व खोल महासागरात आढळतात. हे मासे जागतिक स्तरावर सर्व महासागरात आढळतात. हे भक्षक आसून समुद्रातील अन्न-जाळीत उच्च पातळीवर आहेत. हे मासे पाण्यात तरंगणाऱ्या सूक्ष्म जिवाणू आणि इतर छोट्या माश्यांचे भक्षण करतात.

मोरी मासे

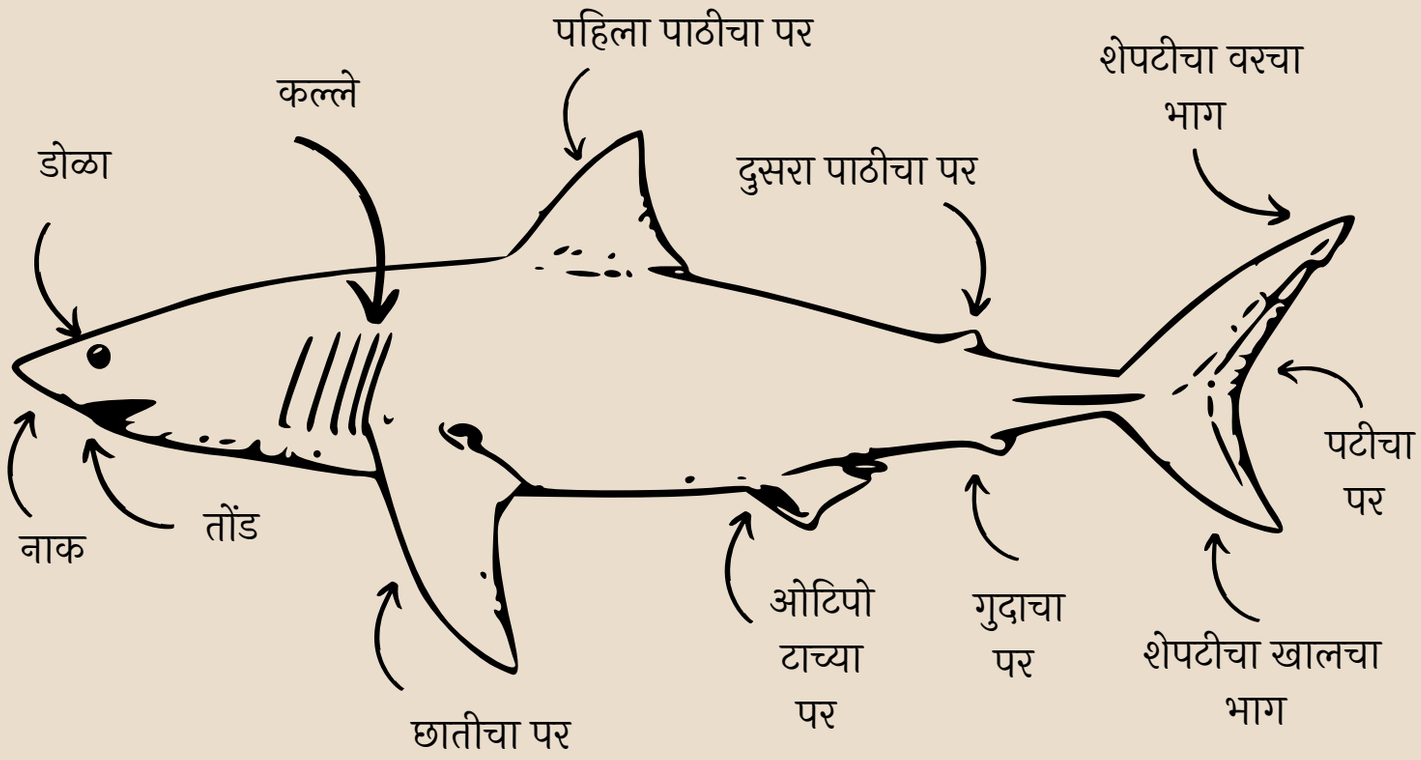

मोरीच्या शरीराचा आकार बाजूने संक्षिप्त, दंडगोलाकार आणि सरळसोट असतो. त्यांच्या या शरीराच्या आकारा मुळे त्यांना उथळ व खोल समुद्रात पोहण्यासाठी मदत होते.

वाघळी मासे

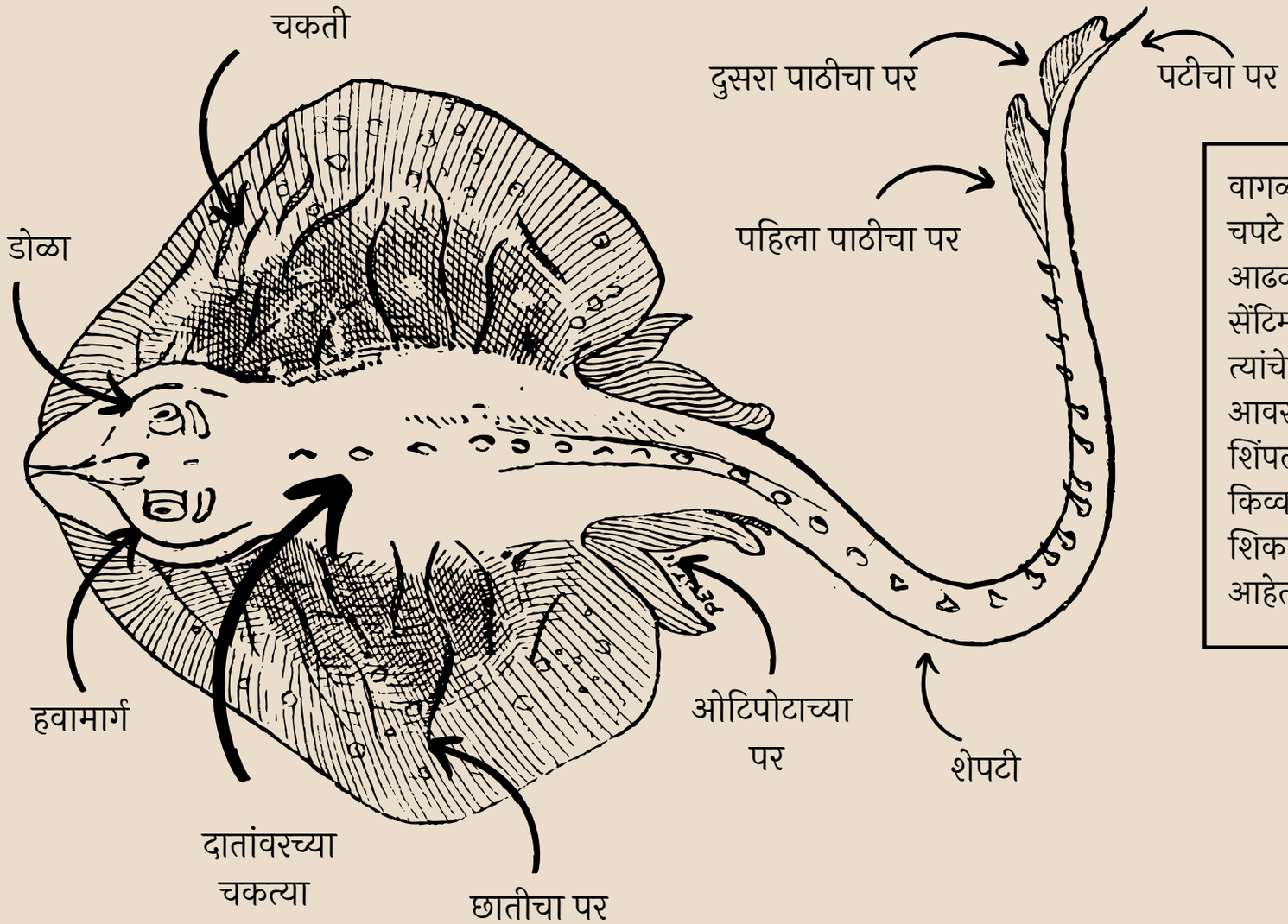

वागळीचे शरीर पृष्ठ-पोटीय दिशेने चपटे आसुन ते समुद्राच्या तळात आढळतात. त्यांचा आकार ५० सेंटिमीटर ते ९ मीटर पर्यंत असतो. त्यांचे दात धारदार असून ते कडक आवरण असलेले प्राणी जसे खेकडे, शिंपल्या आणि समुद्राच्या तळावर किव्वा खाली राहणारे इतर प्राण्यांचे शिकार करण्यासाठी अनुकूलित आहेत.

मोरी मासे

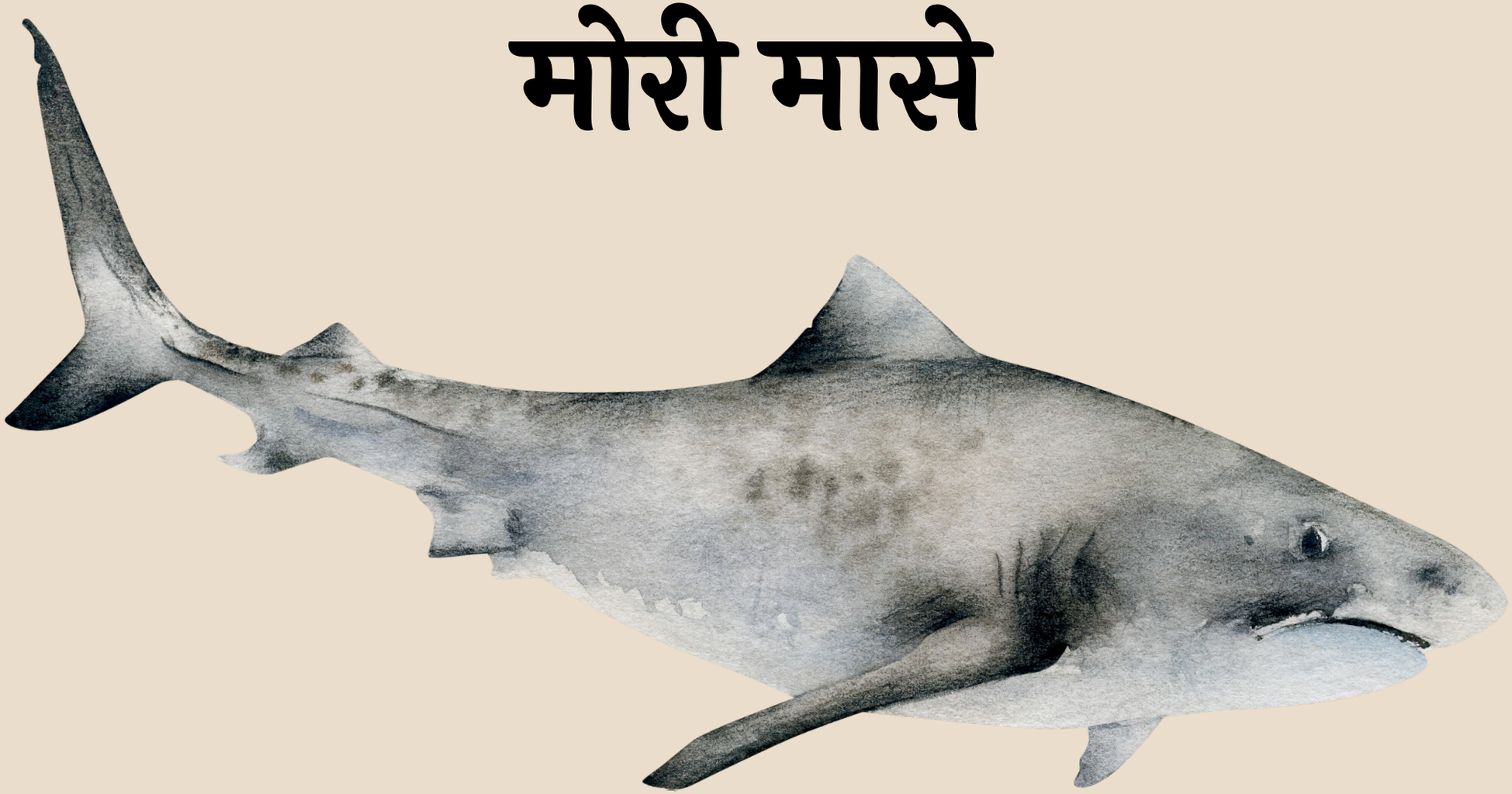

व्हेल शार्क
(Rhincodon typus)

मराठी: बेहेरा

अधिवास	
पकडू शकता का?	✗
आययूसीएन दर्जा	EN
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

58-64cm

1700-2100 cm

अरेबियन कार्पेट शार्क
(Chiloscyllium arabicum)

मराठी: सूनियार

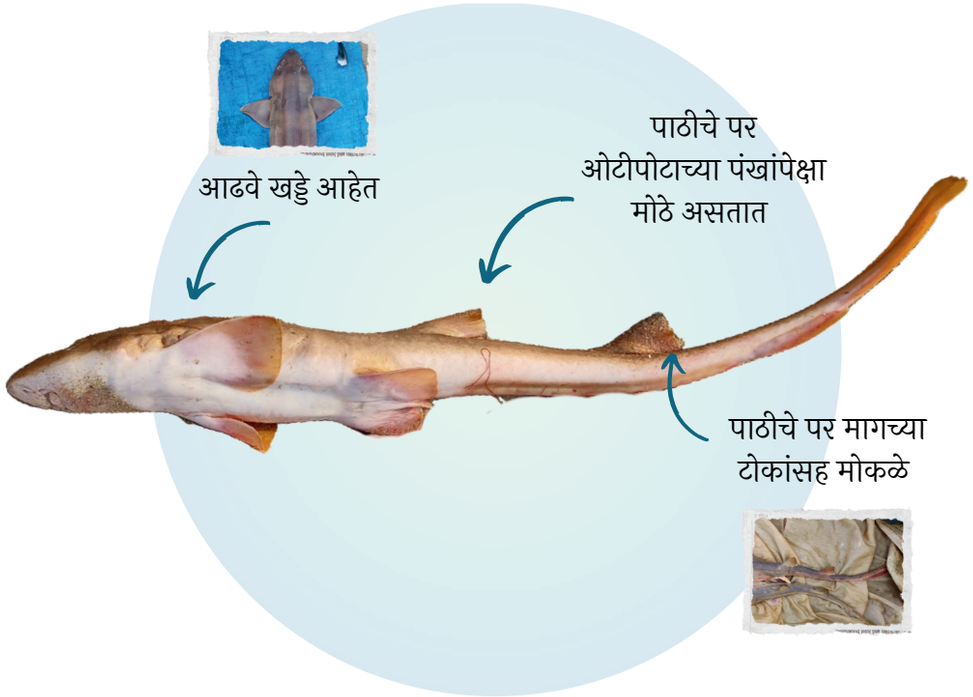

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

10 cm

70 cm

ग्रे बांबू शार्क
(Chiloscyllium griseum)

मराठी: सूनियार

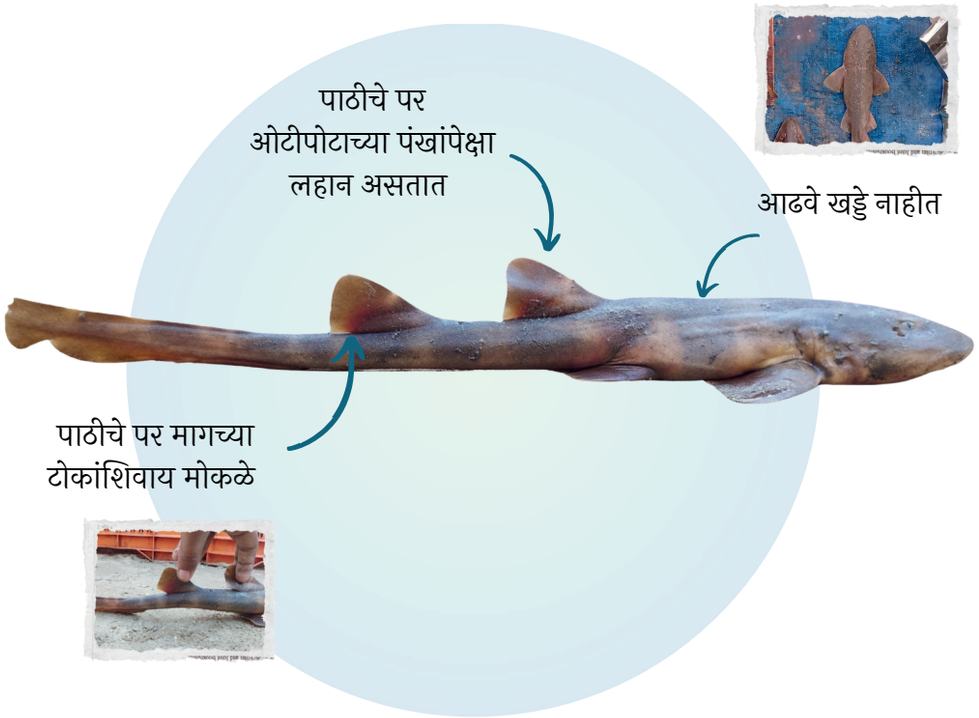

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

12 cm

77 cm

बुल शार्क
(Carcharhinus leucas)

मराठी: वाटू

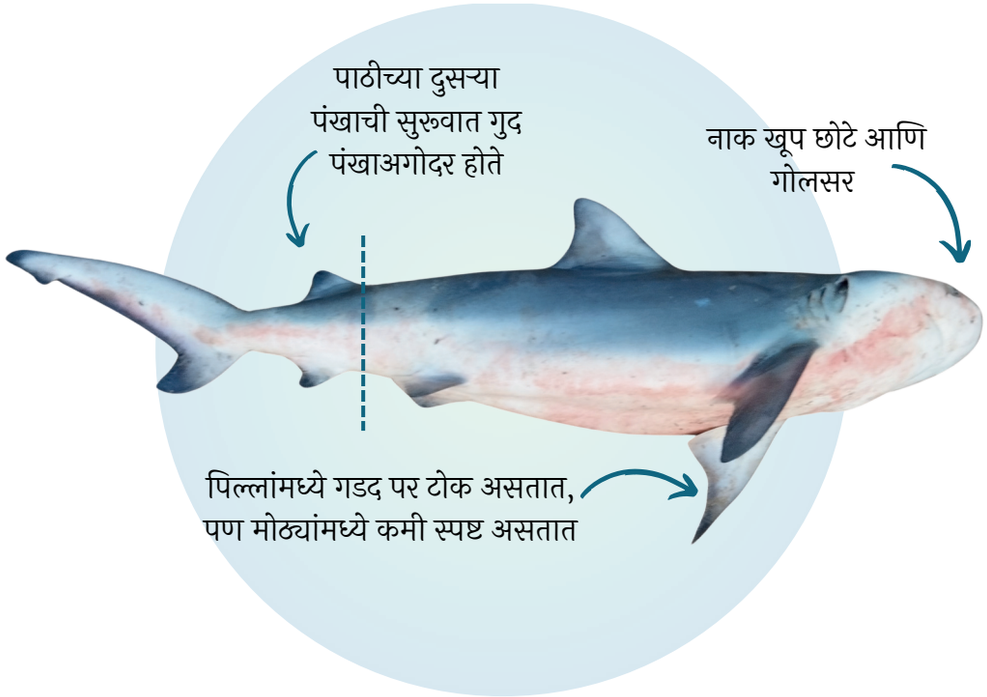

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

55-81 cm

340 cm

टायगर शार्क
(Galeocerdo cuvier)
मराठी: मोरी

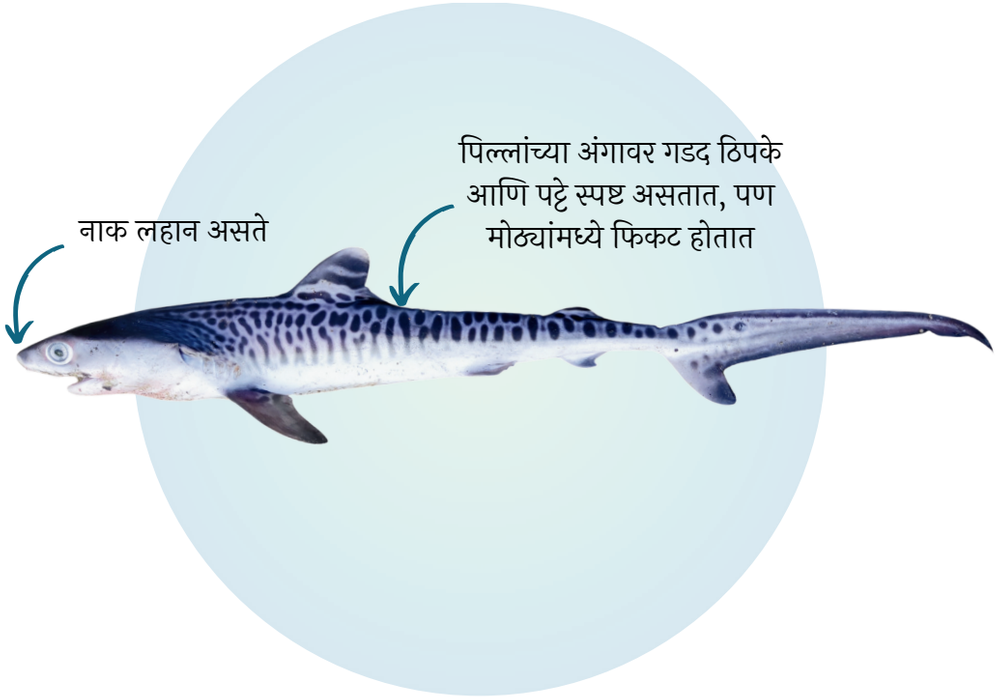

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

50-76 cm

>550 cm

ग्रेसफुल शार्क
(Carcharhinus amblyrhynchoides)
मराठी: मोरी

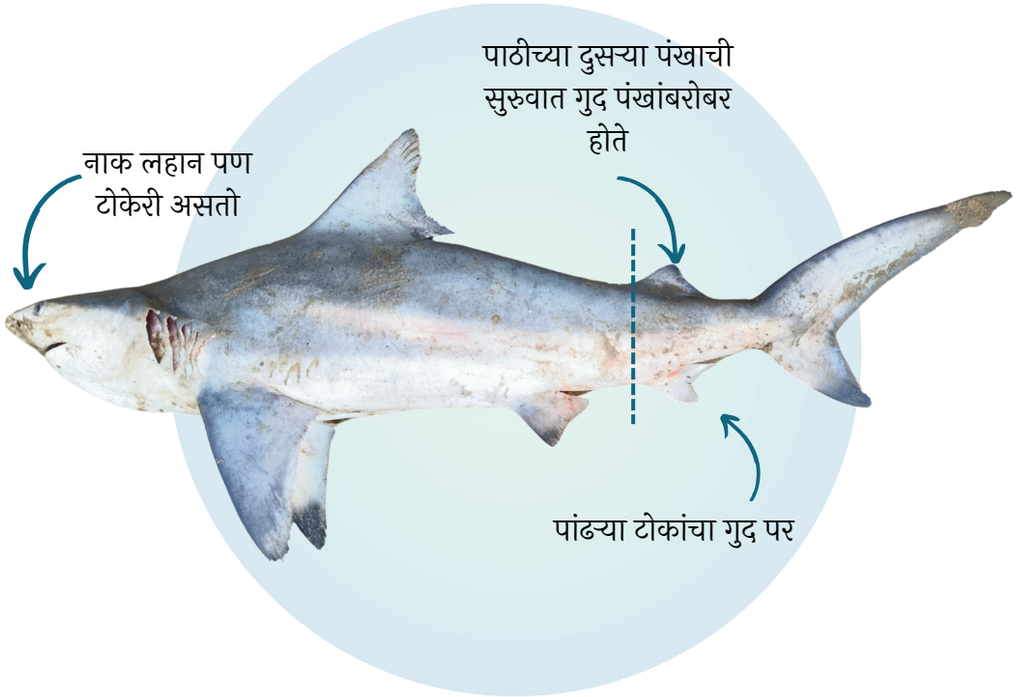

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

38-72 cm

258 cm

ब्लैकटिप रीफ शार्क
(Carcharhinus melanopterus)

मराठी: मोरी

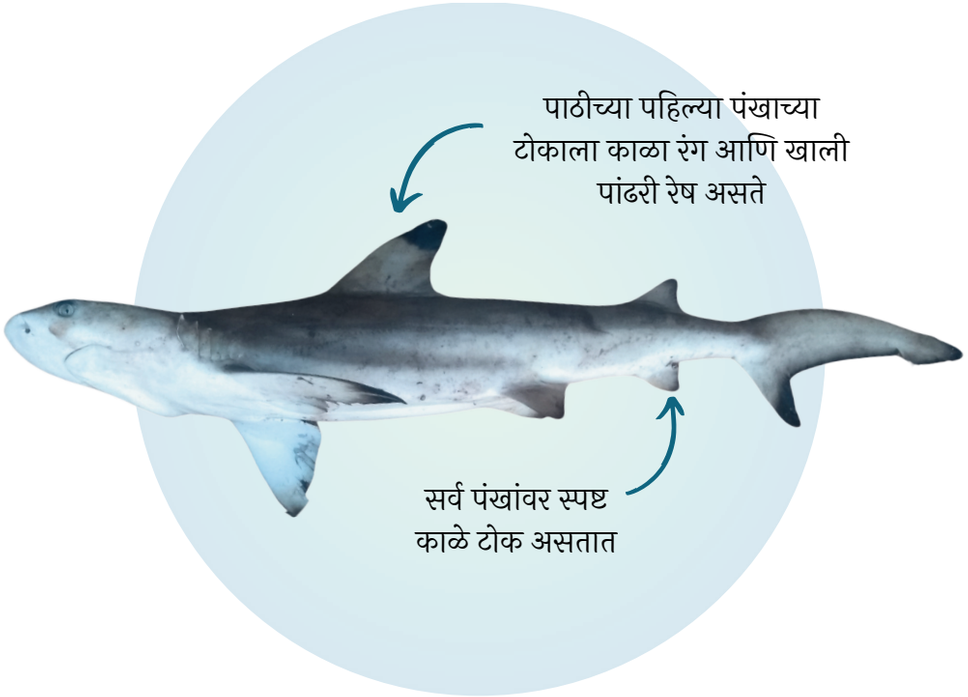

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	

Unknown

Unknown

ग्रे शार्पनोझ शार्क
(Rhizoprionodon oligolinx)

मराठी: मोरी

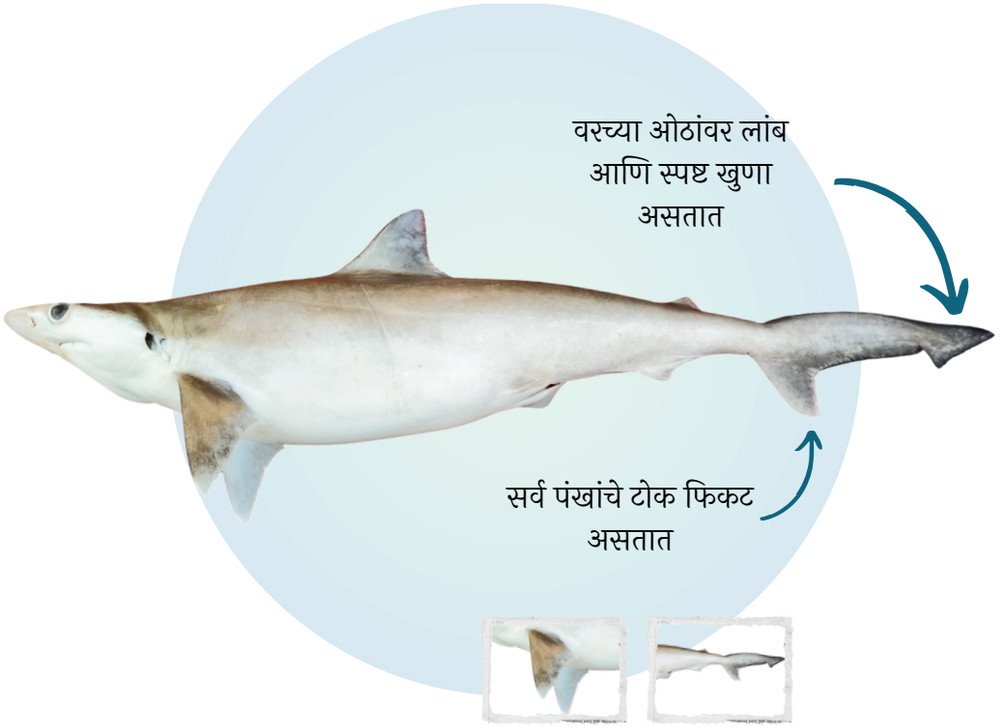

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	

20-30 cm

70 cm

कॉमन ब्लैकटिप शार्क
(Carcharhinus limbatus)

मराठी: मोरी

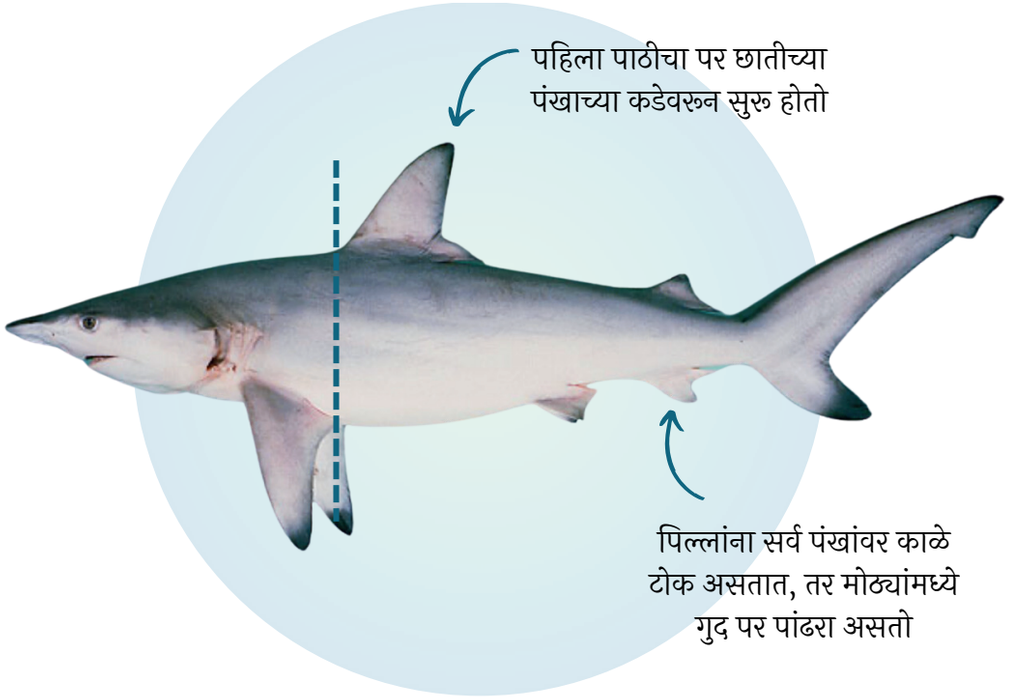

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

38-72 cm

258 cm

हर्डनोझ शार्क
(Carcharhinus macloti)

मराठी: मोरी

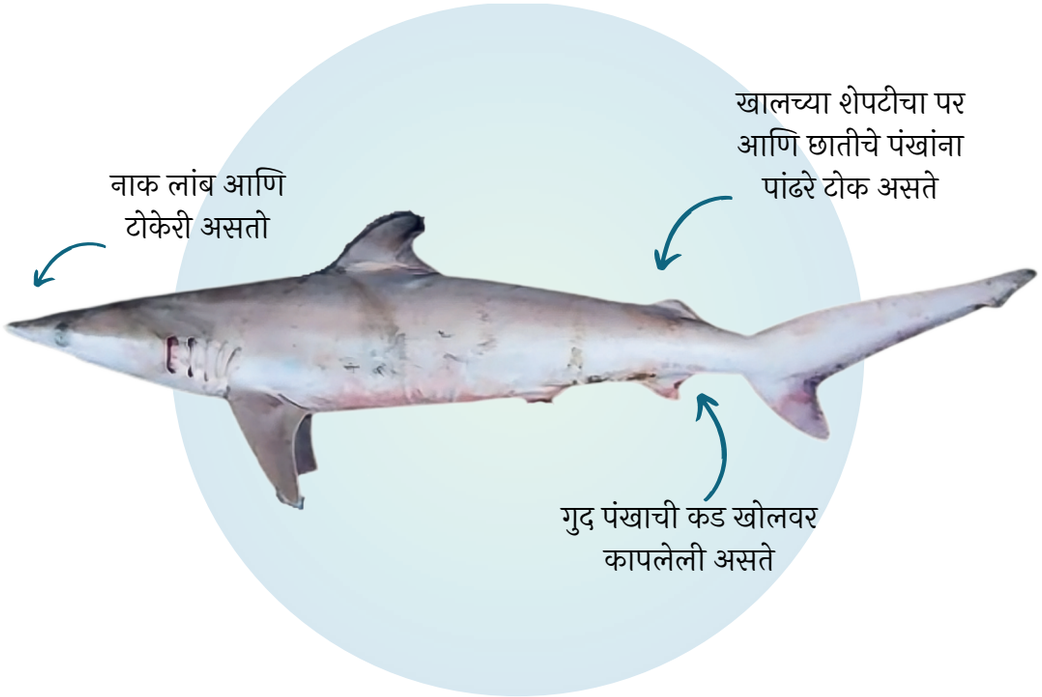

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

40-50 cm

110 cm

स्पडेनोझ शार्क
(Scoliodon laticaudus)

मराठी: चावल्यार

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

12-15 cm

75 cm

स्पिनर शार्क
(Carcharhinus brevipinna)

मराठी: मोरी

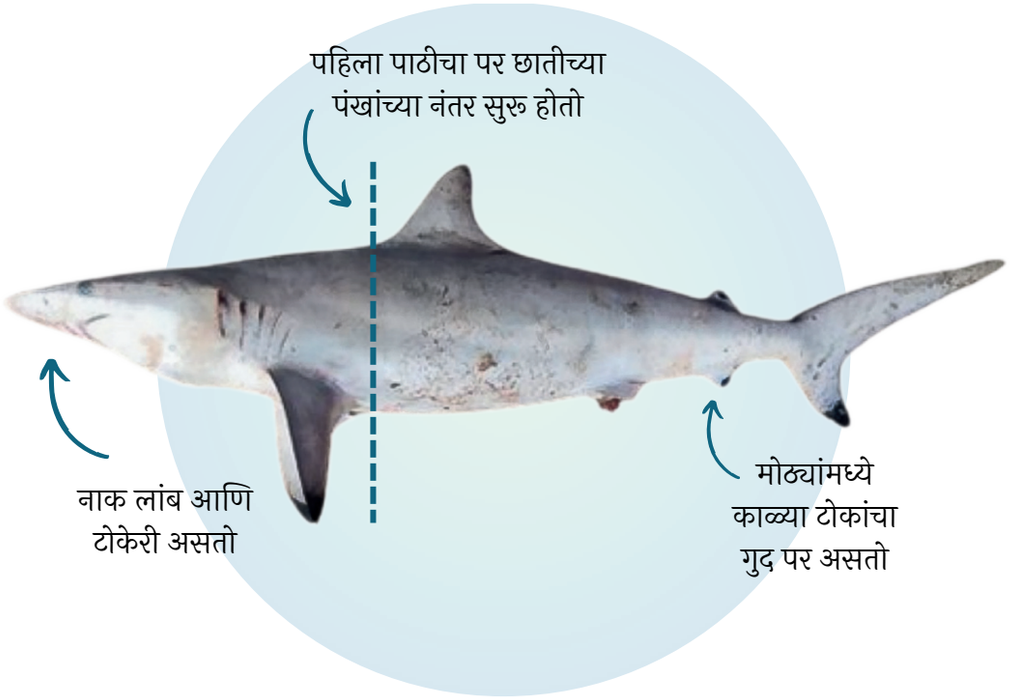

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

60-81 cm

283 cm

स्पॉटटेल शार्क
(Carcharhinus sorrah)

मराठी: मोरी

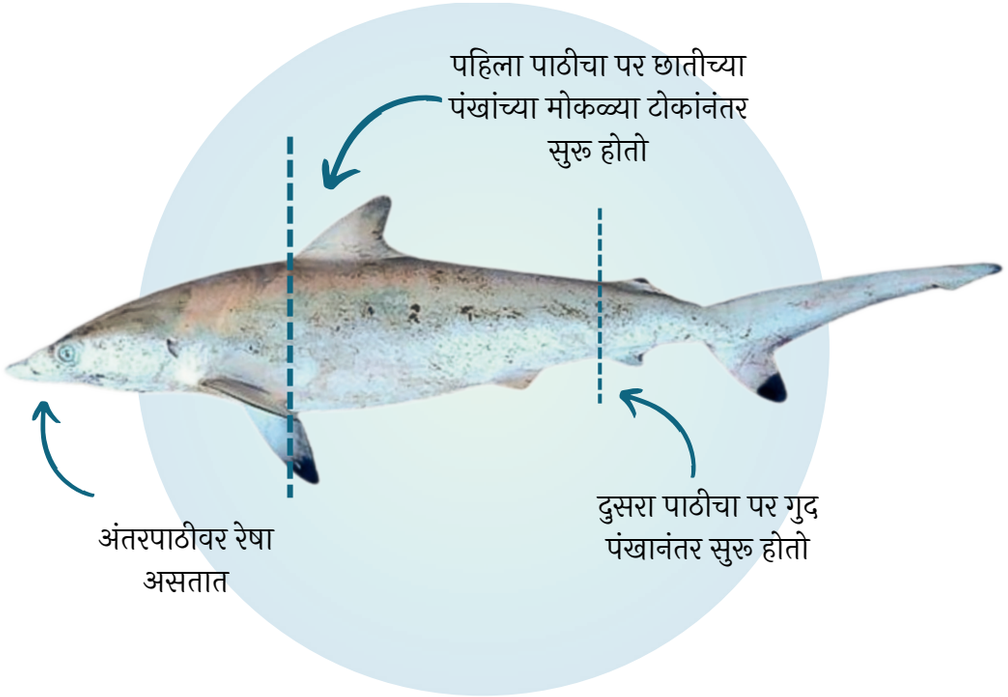

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

45-60 cm

180 cm

मिलक शार्क
(Rhizoprionodon acutus)

मराठी: मोरी

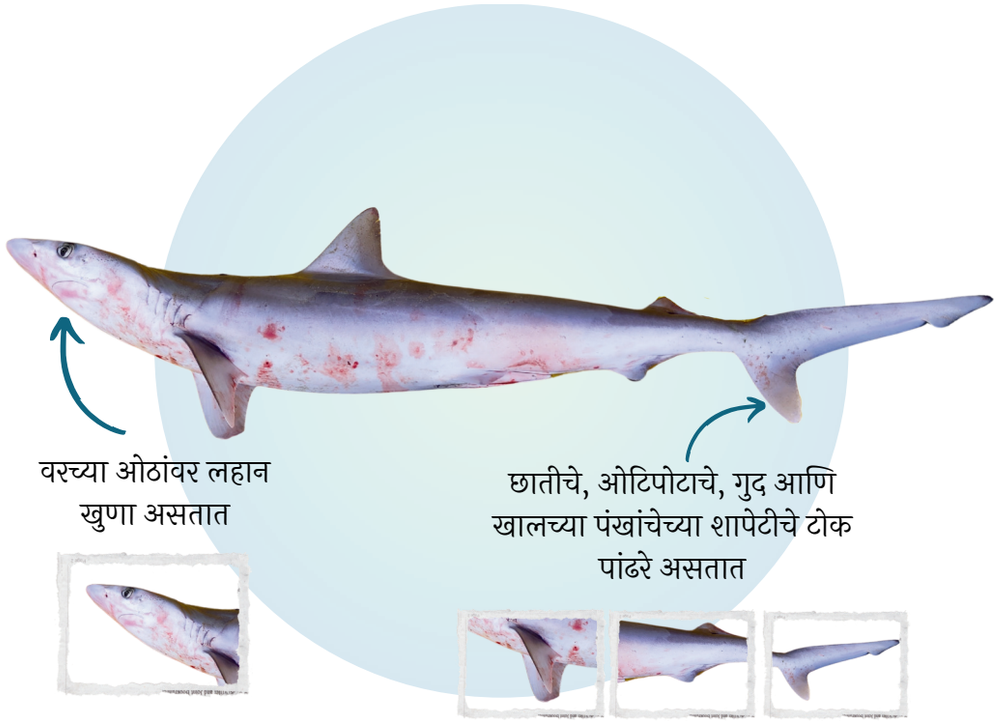

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

25-40 cm

178 cm

स्कॉलोप हैमरहेड शार्क

(Sphyrna lewini)

मराठी: फिस्की

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	CR
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

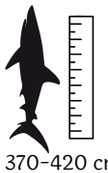

Notes

वाघळी मासे

काउटेल रे
(Pastinachus sephen)

मराठी: वाघळी

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

बाऊमाउथ गिटारफिश
(Rhina ancylostoma)

मराठी: वाघळी

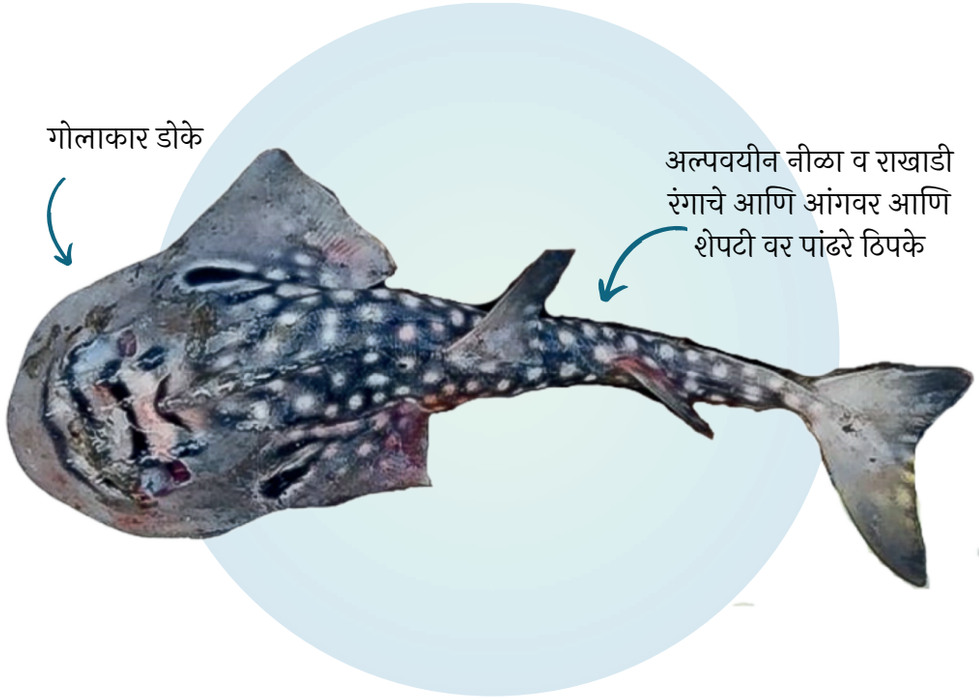

अधिवास	
पकडू शकता का?	✗
आययूसीएन दर्जा	CR
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

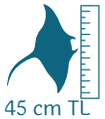

स्पोट्टेड ईगल रे
(Aetobatus ocellatus)

मराठी: भेंड

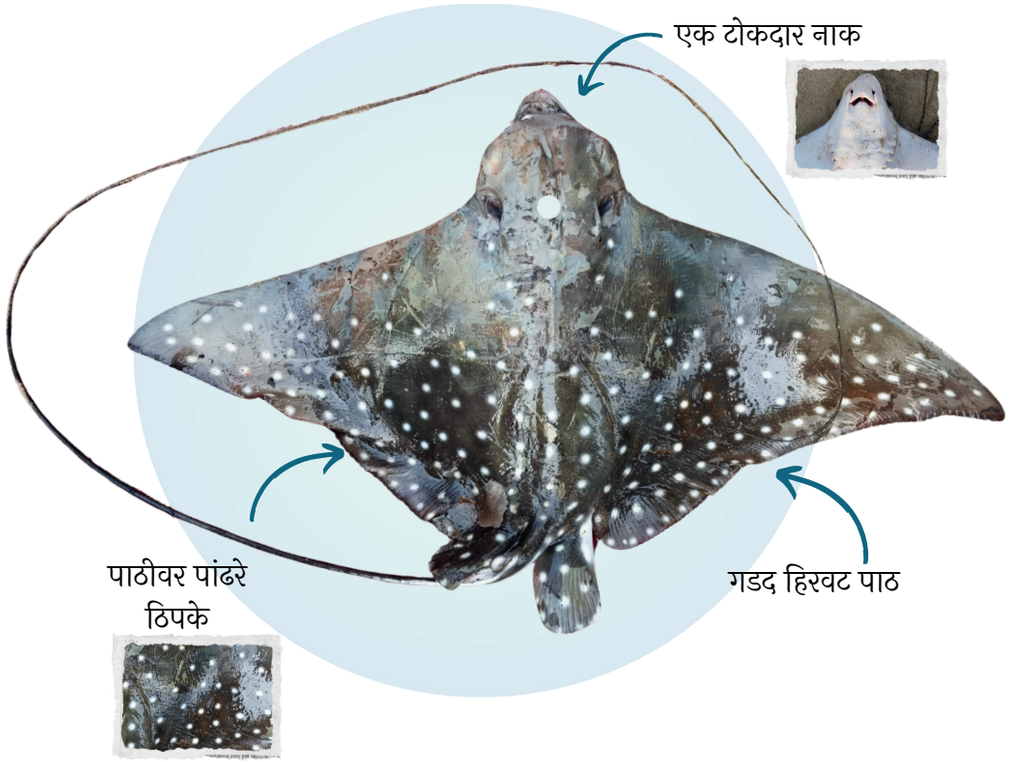

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

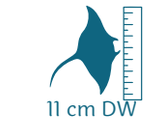

लाँगहेड ईगल रे
(Aetobatus flagellum)

मराठी: भेंड

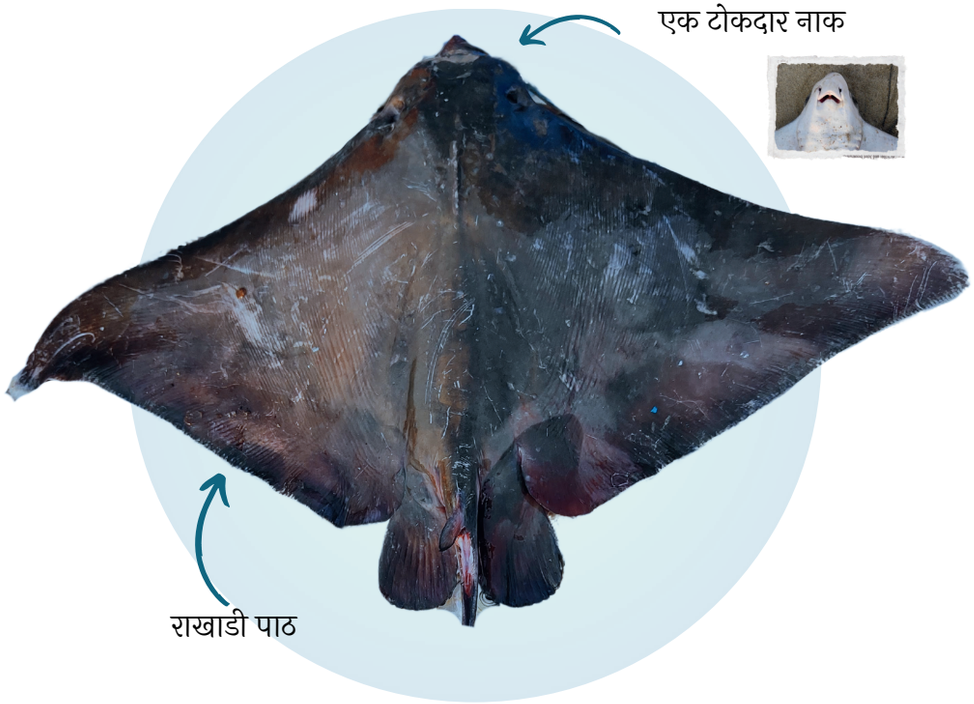

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	EN
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

कोच व्हीपरे
(Himantura uarnak)

मराठी: वाघळी

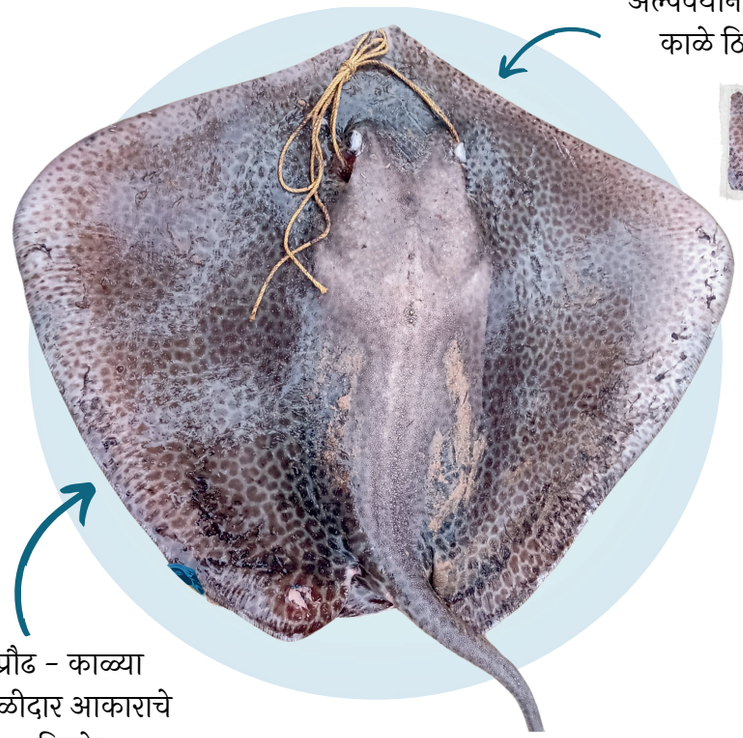

अल्पवयीन - छोटे काळे ठिपके

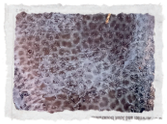

प्रौढ - काळ्या जाळीदार आकाराचे ठिपके

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	EN
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

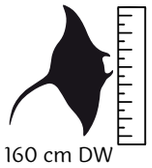

लेपर्ड व्हीपरे
(Himantura leoparda)

मराठी: वाघळी

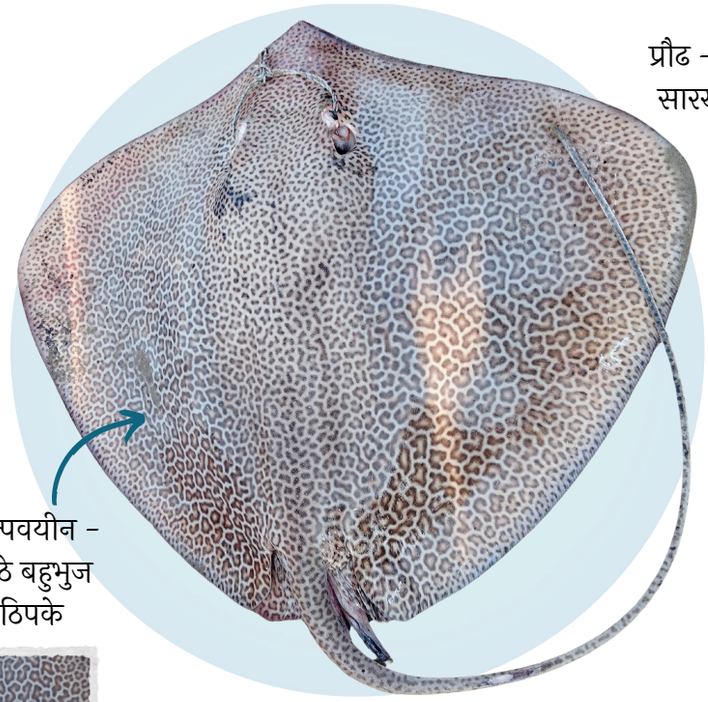

प्रौढ - बिबट्या सारखे ठिपके

अल्पवयीन - मोठे बहुभुज ठिपके

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

मांगरोव व्हीपरे

(Urogymnus granulatus)

मराठी: वाघळी

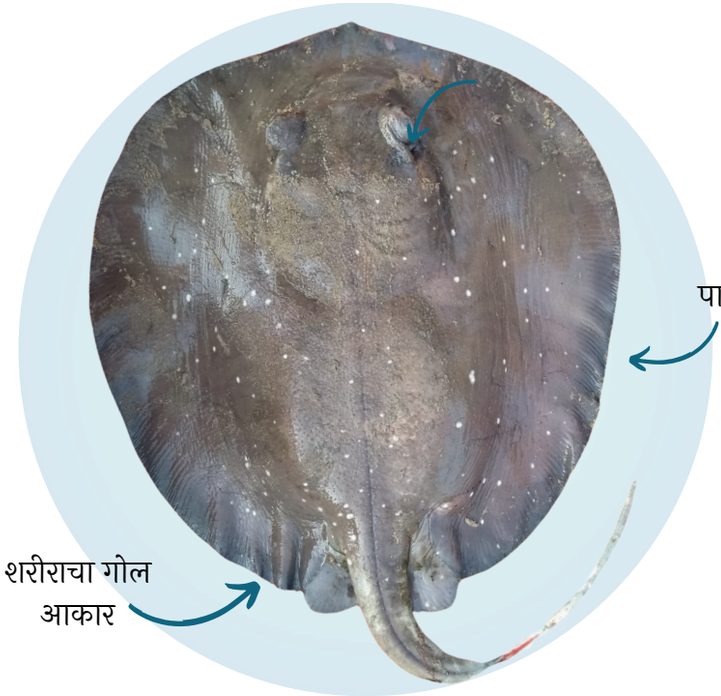

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

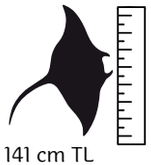

इंडियन ओशन ब्ल्यू-स्पोटेड मास्करे

(Neotrygon indica)

मराठी: वाघळी

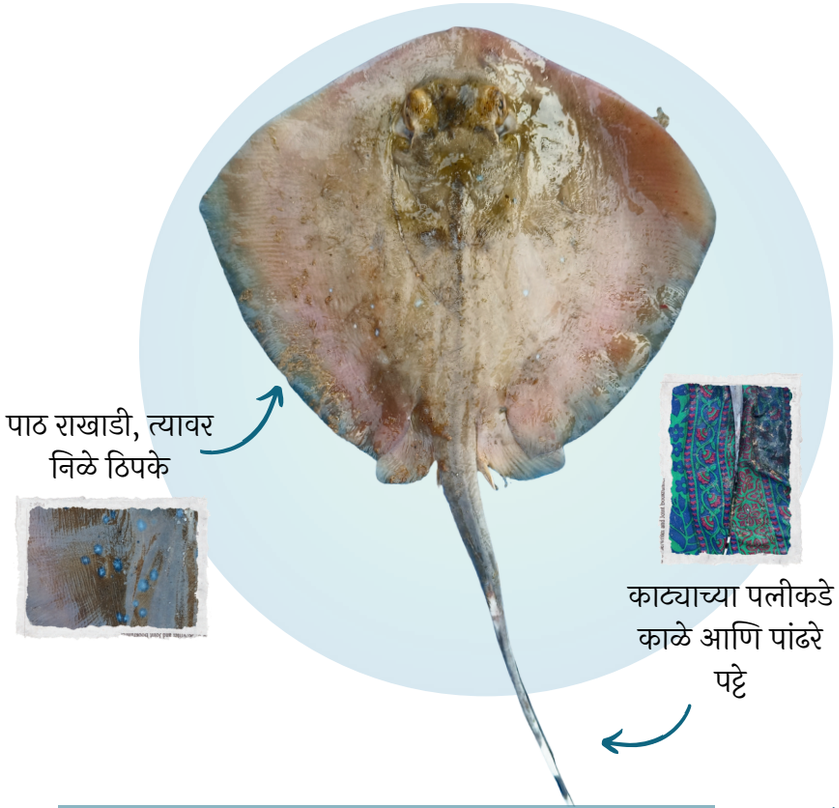

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NOT EVALUATED
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

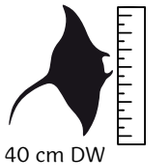

जावानीस काऊनोस रे
(Rhinoptera javanica)

मराठी: वाघळी

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	EN
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

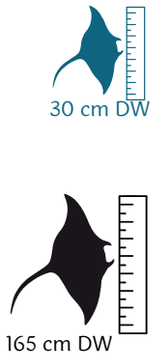

स्पाइनटेल डेवील रे
(Mobula mobular)

मराठी: मोहुर

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	EN
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

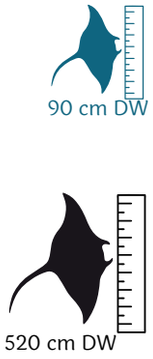

शरपनोस गिटारफिश
(Glaucostegus granulatus)

मराठी: फडका, खारा

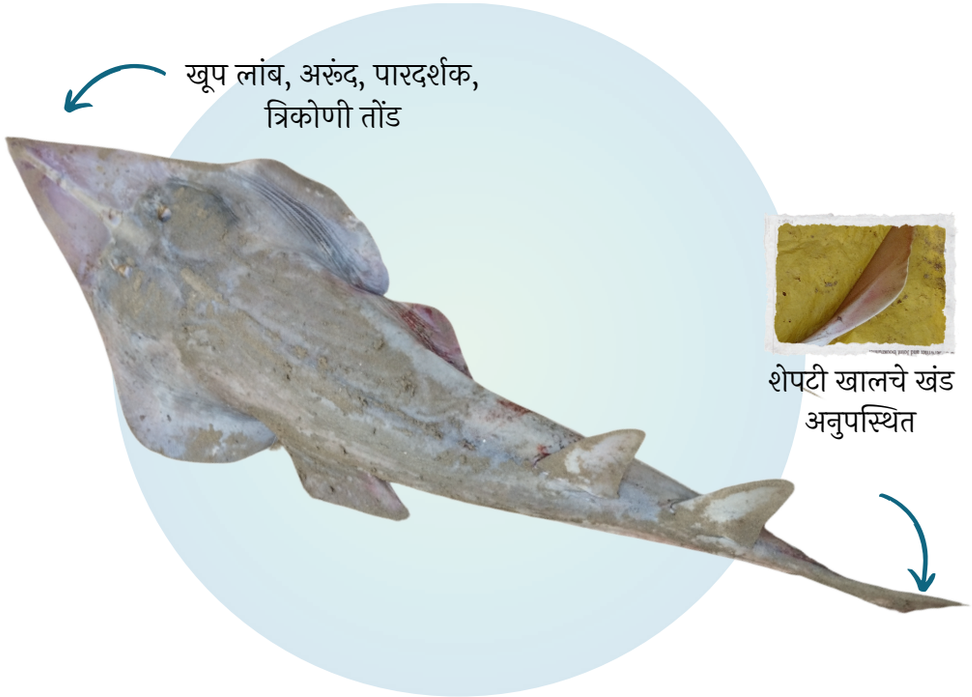

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	CR
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

वाइडनोस गिटारफिश
(Glaucostegus obtusus)

मराठी: फडका, खारा

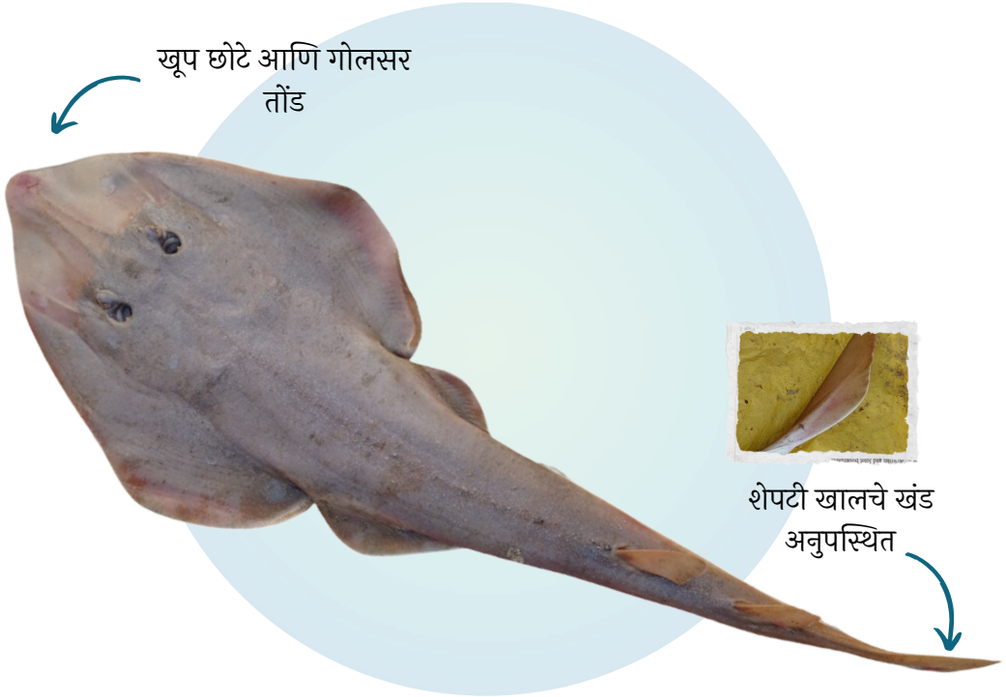

अधिवास	
पकडू शकता का?	✗
आययूसीएन दर्जा	CR
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

पाकिस्तान व्हीपरे
(Maculabatis arabica)

मराठी: वाघळी

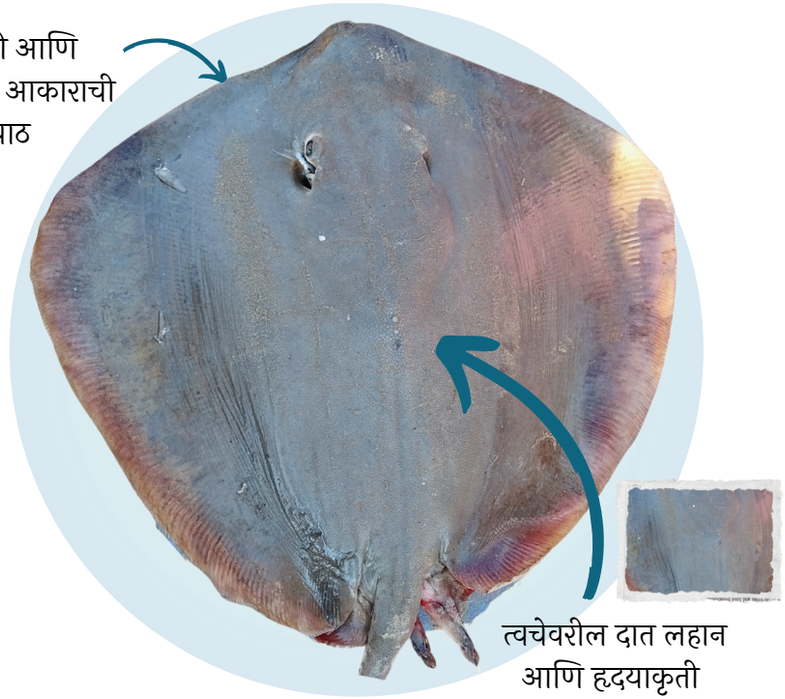

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	CR
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

< 17 cm DW

64 cm DW

पेलाजिक स्टिंगरे
(Pteroplatytrygon violacea)

मराठी: वाघळी

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	NT
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

15- 25 cm DW

80 cm DW

स्केली व्हीप रे
(Brevitrygon walga)

मराठी: वाघळी

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

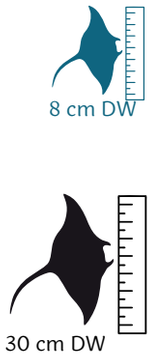

शॉर्टटेल व्हीपरे
(Maculabatis bineeshi)

मराठी: वाघळी

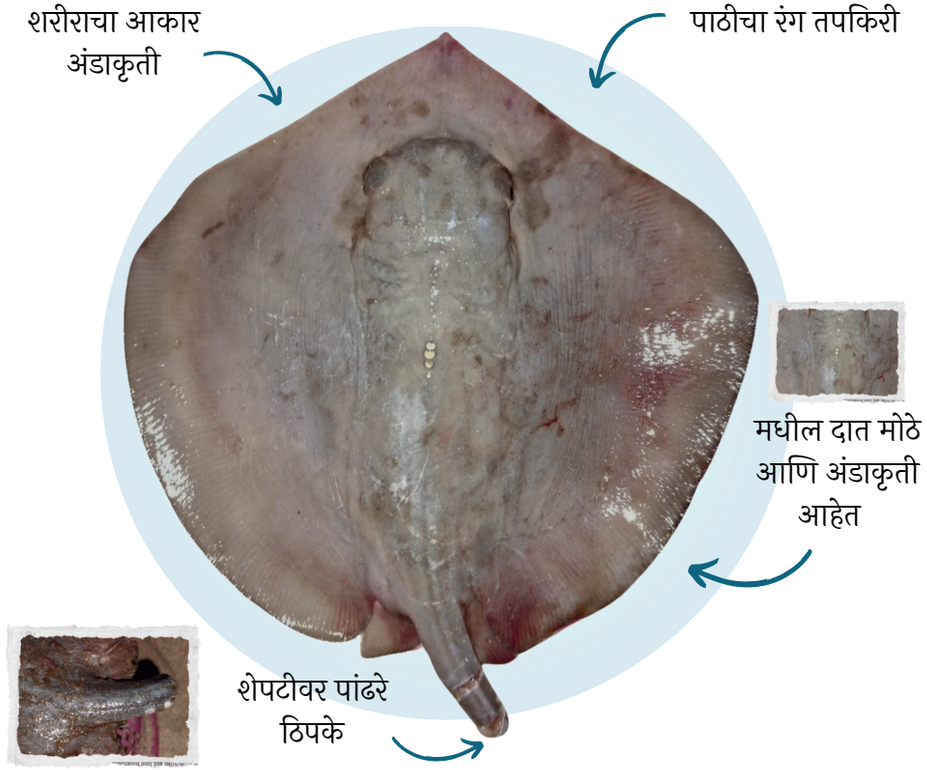

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	VU
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

व्हाइट स्पोटेड व्हीपरे
(Maculabatis gerrardi)

मराठी: वाघळी

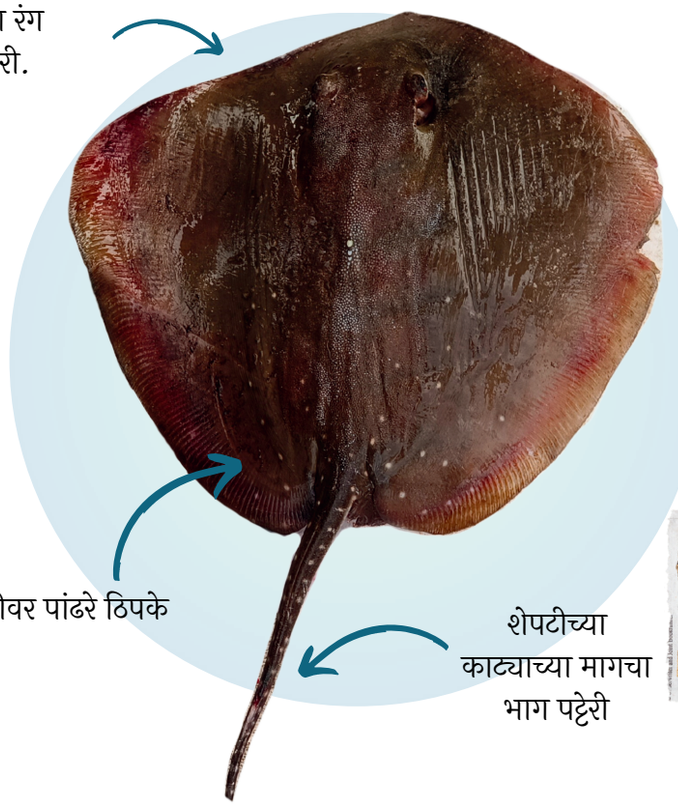

अधिवास	
पकडू शकता का?	✓
आययूसीएन दर्जा	EN
वन्यजीव संरक्षण अधिनियम, १९७२	●

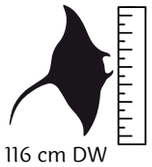

Notes

चित्रांचे स्रोत

मोरी मासे

Whale shark - From Canva
Arabian carpetshark- Photo & zoomed in features by Garima Bora
Grey bamboo shark- Photo & zoomed in features by Garima Bora
Bull shark- Photo by Garima Bora
Tiger shark- Photo by Garima Bora
Graceful shark- Photo by Garima Bora
Blacktip reef shark- Photo by Trisha Gupta
Grey sharpnose shark- Photo & zoomed in features by Garima Bora
Common blacktip shark- Photo by Garima Bora
Hardnose shark- Photo by Garima Bora
Spadenose shark- Photo by Garima Bora
Spinner shark- Photo by Harshal Patil
Spottail shark- Photo by Harshal Patil
Milk shark- Photo & zoomed in features by Garima Bora
Scalloped hammerhead shark - Photo & zoomed in features by Garima Bora

वाघळी मासे

Cowtail ray - Photo & zoomed in features by Randall, J.E. and used under CC-BY-NC 4.0. https://fishbase.se/photos/PicturesSummary.php?resultPage=3&ID=8203&what=species
Bowmouth guitarfish - Photo by Harshal Patil
Spotted eagle ray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Longhead eagle ray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Coach whipray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Leopard whipray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Mangrove whipray - Photo by Trisha Gupta
Indian ocean blue-spotted maskray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Javanese cownose ray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Spinetail devil ray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Sharpnose guitarfish - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Widenose guitarfish - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Pakistan whipray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Pelagic stingray- Photo by Trisha Gupta
Scaly whipray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
Shorttail whipray - Photo & zoomed in features by Garima Bora
White-spotted whipray - Photo & zoomed in features by Garima Bora

संदर्भ

The identifying features of each species were sourced from FishBase, a scientific database. The references used in this handbook are listed below:

1. Cox, G. & M. Francis. 1997. Sharks and Rays of New Zealand. Canterbury University Press, Christchurch. 68 pp
2. Jabado RW. 2019. Wedgefishes and Giant Guitarfishes: A Guide to Species Identification. WCS, NY,USA. 30 pp.
3. Jabado RW and Ebert DA. 2015. Sharks of the Arabian Seas: an identification guide. The International Fund for Animal Welfare, Dubai, UAE.240 pp.
4. Kizhakudan, S.J. et al. 2018. Field identification of batoids – a guide to Indian species.
5. Last, P.R., Manjaji-Matsumoto, M. & Moore, A.B.M. 2012. Himantura randalli sp. nov., a new whipray (Myliobatoidea: Dasyatidae) from the Persian Gulf. Zootaxa, 3327, 20–32.
6. Manjaji-Matsumoto, B. M., & Last, P. R. 2016. Two new whiprays, Maculabatis arabica sp. nov. and M. bineeshi sp. nov. (Myliobatiformes: Dasyatidae), from the northern Indian Ocean. Zootaxa, 4144(3), 335–353. https://doi.org/10.11646/zootaxa.4144.3.3
7. Sciara, G.N., Fernando, D., Adnet, S., Cappetta, H., & Jabado, R.W. 2017. Devil rays (Chondrichthyes: Mobula) of the Arabian Seas, with a redescription of Mobula kuhlii (Valenciennes in Müller and Henle, 1841). Aquatic Conservation-marine and Freshwater Ecosystems, 27, 197-218.